

PARAULES INÈDITES

POETES QUE NO PUBLIQUEN.
QUÈ ELS FA CONTINUAR?

La trobada de poetes «El Balcó, un impuls per a la poesia inèdita» i la instal·lació artísticopoètica *Poemitzar*, totes dues iniciatives de l'Aula d'Humanitats del Centre Cultural La Mercè emmarcades dins la setmana dedicada a la poesia inèdita, són exemples que demostren que qui escriu no ho fa només mogut per un interès material concret i palpable. Hi ha alguna cosa més: la necessitat d'escriure, primer, i la de fer públics els textos, després.

NÚRIA MARTÍ > TEXT

PEP IGLÉSIES > FOTOS

>> «El Balcó» és una trobada de poetes que encara no han vist la seva obra publicada.

«Escriure és difícil. Per això l'autor no pot tenir mai la garantia que ha escrit allò que volia escriure». Per què escrivim? Si escriure és tan difícil, si costa tant i no podem estar mai segurs d'haver-la encertada, tal com diu Josep Maria Espinàs a *El meu ofici*, ¿per què componem, per què enfilem l'agulla amb paraules i fem faldilles i vestits, estisorada aquí, pedaç allà? Per creure en nosaltres mateixos potser? Per fer creure els altres? Rodoreda escrivia perquè li agradava escriure, per agradar-se, per afirmar-se, «per sentir que sóc», deia. I doncs? Què ens mena a teclejar com bojos o a gargejar als fulls, si és que encara queda algú que prefereixi la tinta i el paper als teclats i a les pantalles? Necessitat. Escrivim per necessitat. Ho he vist ben clar aquests últims mesos. Pot ser una ne-

cessitat econòmica, és ben cert, bé que s'ha de viure d'alguna cosa. Però no em referia a aquest tipus de menester, sinó a una ànsia interior que es calma amb l'escriptura. Costa de definir. Una inquietud, un pessigolleig, a vegades un deliri. Qualsevol minúscula guspira pot encendre el foc. Sentim que han incinerat les víctimes d'un accident aeri que ja van morir ben cremades i aquesta cruel ironia de la vida ens dóna la línia narrativa d'un conte; ens expliquen que una serp pitó de dos metres de llargada es va

Rodoreda escrivia perquè li agradava escriure, per agradar-se, per afirmar-se, «per sentir que sóc», deia

posar a dormir de sobte al costat del seu amo, però no per estima, com ell creia, sinó perquè se'l volia cruspí i ens sembla un argument genial per a un relat; posem els dits al passamà de fusta i el peu al primer graó de l'escala de la casa on vam néixer però on no vivim, i ens vénen al cap records que volem transformar en un poema; mentre vetllem l'àvia a l'hospital presenciem la tibantor de l'esposa i l'amant del mateix home que coincideixen al seu llit de mort i observem l'escena amb ulls escrutadors perquè seria un magnífic primer capítol d'aquella novel·la que fa temps que ens volta pel cap. Llavors, busquem amb rapidesa la llibreteta que duem a sobre –o un rebut, una targeta de visita, un paquet de tabac, un comprovant de compra, tant li fa– i prenem notes amb ganes d'arribar a casa i gitar les idees

>> *Presentadors i poetes inèdits que van participar al recital de poesia inèdita «El Balcó».*

fent córrer els dits sobre les tecles. A vegades la llavor de l'escrit es cova dies. Hi pensem i hi pensem, ho girem del dret i del revés, però al final, ho escopim igualment, per necessitat.

Dues bones iniciatives

Deia que ho he vist ben clar aquests últims mesos. Tant entre els poetes encara desconeguts, veus gironines noves i plurals, que recitaven els versos propis al Centre Cultural La Mercè dins l'acte «El Balcó, un impuls per a la poesia inèdita», com entre els seus presentadors, reconeguts experts en rimes i mètriques –JMa Uyà, Jordi Fornos, Maite Fernández, Azul, Imma Morente, Lluís Lucero, Roger Costa-Pau, Jorge Morales i Jorge Garralda–, es va sentir la paraula més d'una vegada: *necessitat*. Es va parlar de llegir i rellegir, de poesia inclassificable, de poesia visual, de poesia que destil·lava optimisme i esperança, de contextos onírics, de cadències musicals agradables, de reminiscències de Gil de Biedma, de tendresa i de cruessa, de textos pausats, minimalistes, de riquesa d'imatges, també de senzillesa i d'autenticitat, però la Paula, una poeta

submergida al món de la dansa, va afirmar que només escrivia quan en tenia necessitat. Tot el públic es va deixar endur pels seus mots, per les repeticions buscades, per l'entonació de bona rapsoda, es va fer el silenci absolut, i en la foscor de la sala, els ulls es van concentrar en el punt de llum de l'escenari, posseïts i seduïts. L'atracció, la seducció es van repetir al llarg de la vesprada.

En Caye va explicar que escrivia de manera arrauxada, que volia divertir-se quan ho feia, i que no creia en la inspiració, però que li havia dedicat un poema. Segur que sí que confia en la necessitat. L'Elvira, molt hàbil en

Un cop vessada l'ànima, encara volem més: volem compartir els pensaments, que es conegui allò que hem escrit, que se'ns llegeixi

la declamació i amant d'Oscar Wilde, de Poe i de Kafka, com el poeta que la presentava, escriu fins i tot a la feina, en paperets grocs autoadhesius que després llença, perquè en té necessitat. L'Azahara, que parla amb bon to, ràpida i clara, sap captar també l'atenció i assegura que recita a llocs on un munt de gent està de pas. Deu omplir els carrers de poemes per això de la necessitat. La Binta va pujar a l'escenari amb una criatura a coll, i ens va emocionar amb la seva veritat, que contenia les millors llavors de l'esperit humà. En Nacho havia escrit una declaració d'amor «como un tango» –«te haré el amor con mis versos»– perquè li calia dir en veu alta allò que havia sentit, que encara sentia. L'Alexandre parlava de pèrdua. Necessitats. No em cansaré de citar Mercè Rodoreda: «Vinculada a les flors, sense flors durant anys, vaig sentir la necessitat de parlar de flors i que el meu protagonista fos un jardiner». Escrivim, doncs, per satisfer aquest cuc intern, per mitigar el desfici. I si no és així, malament. L'escriptura –robem l'expressió del pròleg de *Mirall trencat*– se'ns imposa. I és veritat que

>> *Edu Sivori Alt, promotor de les cinc cavalcades de poesia que s'han fet fins avui i d'«El Balcó, recital de poesia inèdita».*

>> *Jordi Fornos, poeta i un dels presentadors del Balcó.*

>> *Caye Gómez, poeta inèdit que va presentar Jordi Fornos.*

>> *Paula Mariani, poeta inèdita presentada per Josep Maria Uyà.*

a vegades ens tortura, que ens fa anar a buscar cada vocable als racons més amagats de la nostra ment, però no tenim altre remei que obeir-la.

Un cop vessada l'ànima, encara volem més: volem compartir els pensaments, que es conegui allò que hem escrit, que se'ns llegeixi. Amb un punt de vergonya però també de gosadia, a vegades de vanitat, ens hem despullat i volem que se'ns miri. Curt i ras: volem publicar. I això no és gens senzill. Cal aplaudir, per tant, iniciatives com la de l'Aula d'Humanitats del Centre Cultural La Mercè, que, de la mà d'Edu Sivori, ideòleg i organitzador de la Cavalcada de Poesia que ha omplert Girona de paraules i música durant cinc anys pels volts de Sant Jordi, va dur a l'escenari escriptors que escriuen però que

encara no publiquen i els va oferir un Balcó «per dir allò que es creu *necessari* dir». La foto de família final, amb totes les veus a l'escenari i el crit unànim de «Visca la poesia» a mans alçades, amb les notes de Leonard Cohen de fons interpretades per Nadine Garralda, va ser l'evidència de la satisfacció d'haver pogut fer públic allò que en alguns casos havia estat anys tancat en un calaix.

En el mateix sentit, una altra idea esplèndida de l'Aula d'Humanitats de La Mercè, batejada *Poemitzar*, va omplir

Amb un punt de vergonya però també de gosadia, a vegades de vanitat, ens hem despullat i volem que se'ns miri

el centre cultural de poesia. Es tractava precisament d'oferir-ne als ciutadans i ciutadanes de Girona d'una manera espontània i diferent. Només de fer la pujada, penjats a la barana metàl·lica amb peus de ferro rovellat, es gronxaven poemes com ara *Columnnes roges*, com ara *Multitudes*, com ara *Epitafi*, com ara *Sandàlies*. A l'entrada, un rètol groc escrit a mà sobre unes capsetes plenes de papers blancs anunciava «Pengeu els vostres poemes». Un altre convidava a escriure'n i a enganxar-ne a la paret. Voleiaven versos plastificats lligats a fils gairebé invisibles que travessaven tot el pati, hi havia decasíl·labs a les taules, a les finestres, estrofes a la màquina de cafè i a la porta de l'ascensor. El col·lectiu d'activistes culturals Terrorisme Literari, que vol conservar l'anonimat dels seus

>> *Lluís Lucero, poeta.*

>> *Rosa Ferrés, poeta inèdita i pintora.*

>> *Jorge Garralda, assegut, presenta Nacho Martín, poeta inèdit.*

>> *Asseguda, Maite Fernández, poeta, presenta Alexandre Nunes de Oliveira, poeta inèdit.*

membres, pretenia així, com ja ha fet i farà altres vegades pels carrers, que tothom pogués expressar-se. Crítica, als accessos exteriors; caos, al claustre; vida quotidiana, al segon pis; introspecció, a la sala anterior a la torre; amor, a dalt de tot: cada espai de La Mercè invitava a deixar-se anar i a escriure, a fer *street art* amb plomes i bolígrafs a més d'esprais. Digueu-me ingènua, però jo crec en la necessitat i trobo aquesta idea romàntica fantàstica, per efímer que sigui això d'enganxar paperets a les parets. La culminació de tot plegat, a la torre: un llit amb llençols blancs i coixins vermells animava les parelles a fer l'amor. I no només amb paraules.

Una terrorista literària va afirmar que al bloc que mantenen obert a la xarxa (terrorismeliterari.blogspot.

com) reben poemes d'arreu, de Tenerife i de Colòmbia per esmentar-ne dos exemples, i si hi entrem és ben veritat que podem llegir versos tant en català, com en castellà, com en anglès, versos que il·lustren la necessitat: «I Know you are reading this poem listening for something, / torn / between bitterness and hope», «En un ímpetu de pasión o miedo, / he tirado por el balcón la contingencia del pensamiento», «Escribo. Si em vols trobar només llegeix-me».

Que ningú no es pensi que un cop publicat i distribuït un text s'acabarà la necessitat, perquè sempre es renova

Llibres i fotografies

Així, doncs, volem que se'ns vegi, que se'ns escolti, que se'ns distingeixi. Matthew Tree, amb la seva estupenda sinceritat habitual, explica que, fa anys, quan no era l'autor catalanoanglès reconegut que és ara, molt abans de fer programes televisius i d'escriure títols èxits de vendes, es passejava per la Rambla barcelonina amb relats que oferia als vianants a canvi d'alguna pela. Henry Miller, després de retratar en una primera obra –mai publicada– dotze personatges propers i després de fer una sèrie de feines mal pagades, com ara d'enterraments, va escriure uns poemes en prosa, els *Mezzotints*, que publicà ell mateix i vengué al carrer amb la seva segona dona, June Edith Smith, aprofitant

>> Azul, poeta, amb el micròfon a la mà presenta Cristina Erill, poeta inèdita.

>> Elvira Bello, poeta inèdita.

>> Azahara Cerezo, poeta inèdita, presentada per Roger Costa-Pau.

>> Jorge Morales, poeta i director de la revista El Llop Ferotge, i Binta Ndao, poeta inèdita, amb la seva filla.

tant-se de la bellesa d'aquesta per convèncer el comprador. Són dos exemples més de necessitat. Materialista, sí, però també obstinadament literària. *Havien* d'escriure, *hem* d'escriure, ens entestem a escriure tot i que no en puguem viure. I després ho hem d'ensenyar, ho hem de donar, ho hem de vendre.

Penso que, ara que tothom veu i retoca i millora fotografies a l'ordinador, encara hi ha moltes ganes de tenir-les revelades a les mans, encara les volem posar en àlbums o fins i tot demanem que ens facin un llibre amb les imatges impreses, i se m'acut que això té connexió amb el procés literari. No en ténim prou de satisfer l'impuls de crear: n'hem d'exposar el resultat. Però que ningú es pensi que un cop publicat i

distribuït un text s'acabarà la necessitat, perquè sempre es renova. I amb la necessitat vindran dubtes nous: si ha anat bé i les poesies, els relats, la novel·la són lloats, ens assaltarà la por: estaré a l'alçada d'aquest èxit? Ho podré tornar a fer? Si ha anat malament, ens deprimirem i lluitarem de nou per triomfar: i, doncs, què ha fallat? Què he de corregir? Potser res no ens semblarà prou bo, però continuarem escrivint, continuarem fent cas del desig d'anotar els detalls d'una situació vista, de ver-

sificar després, de redactar, de dissertar, d'esborrallar dèries i pensades en un full, de colpejar les lletres del portàtil. I observarem, mirarem amb atenció la realitat per convertir-la un cop més en ficció. Voldrem dir les coses com mai no s'han dit, voldrem descriure cada peça i cada escena com mai no s'ha fet, i *sentirem* que ho hem de fer, ens hi durà la necessitat. I al final presentarem a l'editorial la segona història, el segon recull de poemes, plens d'angoixa, esperant l'elogi per poder tornar a tenir el caramel a la boca, per repetir la fruïció, el plaer immens d'haver-nos pogut ensenyar.

Hem d'escriure, ens entestem a escriure tot i que no en puguem viure. I després ho hem d'ensenyar

Núria Martí Constans
és professora i escriptora.